

КГУ « Областная психолого-медико- педагогическая консультация» Управления образования
Акмолинской области

Ақмола облысы білім басқармасының «Облыстық психологиялық-медициналық-педагогикалық
кеңесі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Психолого-педагогическое сопровождение
детей с ООП в организациях образования

Білім беру ұйымдарында ерекше білім беру
қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-
педагогикалық қолдау көрсету

Көкшетау 2025 ж.

Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы.

<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036047>

Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 29 апреля 2025 года № 92 утверждает **Правила деятельности службы психолого-педагогического сопровождения (СППС)** в организациях образования.

Мақсат

Білім беру процесінің барлық қатысушыларының тиімді өзара әрекеттесу механизмін, жүйелі көзқарасты дамыту, оқу мен тәрбиелеудегі кедергілерді барынша азайту және баланың толық әлеуметтенуін қамтамасыз ету.

ЦЕЛЬ

Формирование механизма эффективного взаимодействия всех участников образовательного процесса, системного подхода, минимизировать барьеры в обучении и воспитании, обеспечение полноценной социализации ребенка.

Оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі ППҚК міндеттері

ППҚК қызметі білім берудің әр деңгейіндегі оқушылардың жас ерекшеліктері мен даму мақсаттарын ескере отырып ұйымдастырылады.

Бастауыш білім

Оқу іс-әрекетіне бейімделуде, әлеуметтенуде және шығармашылық қабілеттерін дамытуда қолдау көрсету.

Негізгі орта білім

Жаңа жағдайларға бейімделу, танымдық белсенділікті дамыту, тұлғаның дамуына қолдау көрсету, өзін-өзі тану және кәсіби өзін-өзі анықтау.

Жалпы орта білім

Жеке тұлғаны анықтауға, кәсіби өзін-өзі анықтауға, мақсат қоюға, тәуелсіз шешім қабылдауға және тұрақты дүниетанымды қалыптастыруға көмектесу

Техникалық және кәсіптік білім және орта білімнен кейінгі білім

Мамандық алу және әлеуметтену процесінде қолдау көрсету.

Задачи СППС на разных уровнях образования

Деятельность СППС организуется с учетом возрастных особенностей и задач развития обучающихся на каждом уровне образования.

Начальное образование

Поддержка в развитии мотивации, самостоятельности, адаптации к учебной деятельности, социализации и формировании творческих способностей.

Общее среднее образование

Помощь в личностной идентичности, профессиональном самоопределении, содействие развитию целеполагания, принятию самостоятельных решений и формированию устойчивого мировоззрения.

Основное среднее образование

Адаптация к новым условиям, развитие познавательной активности, поддержка в личностном саморазвитии, самосознании и профессиональном самоопределении.

ТиПО и послесреднее образование

Сопровождение в процессе обучения, получения профессии и социализации.

ППҚК құрамы және жұмыс істеу принциптері

ППҚК білім беру ұйымының білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық саулығына және оқу үдерісіне қатысушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуге жауапты орган болып табылады.

ППҚК құрамы:

- Басшының орынбасарлары (үйлестірушілері)
- Педагог психологтар
- Әлеуметтік педагогтер
- Арнайы педагогтер
- Педагог ассистенттер
- Педагог-кәсіби бағдар берушілер

Құрылымы, құрамы және жылдық жұмыс жоспары білім беру ұйымының түріне және міндеттеріне байланысты белгіленеді.

ППҚК қызметі:

Кәсіби әдепті сақтау;

білім алушылардың жеке басына
эмпатия және құрмет көрсету;

білім алушының жеке, жас ерекшеліктері мен
ерекше білім беру қажеттіліктері;

білім алушылардың құқықтары мен мүдделерін сақтай
отырып, ақпараттың құпиялылығы;

білім алушыларды білім беру процесінде психологиялық-
педагогикалық қолдаудың ғылымилығы, кешенділігі,
бірізділігі, кезеңділігі және үздіксіздігі.

Состав и принципы деятельности СППС

СППС является коллегиальным органом, ответственным за психологическое благополучие обучающихся и оказание психолого-педагогического сопровождения участникам образовательного процесса.

Состав СППС

- Заместители руководителей (координаторы)
- Педагоги-психологи
- Социальные педагоги
- Специальные педагоги
- Педагоги-ассистенты
- Педагоги-профориентаторы

Структура, состав и годовой план работы определяются типом, видом и задачами организации образования.

Принципы деятельности

Соблюдение профессиональной этики.

Эмпатия и уважение к личности обучающихся.

Индивидуальный подход и учет особых потребностей.

Конфиденциальность информации.

Комплексность, последовательность и непрерывность сопровождения.

ППҚК мамандарының әдістемелік бағыттары:

1. Диагностикалық бағыт.

Жеке қасиеттерді, бейімділіктерді, әлеуетті мүмкіндіктерді зерттеу және оқудағы, дамудағы және әлеуметтенудегі қиындықтардың себептерін анықтау.

2. Консультативтік бағыт.

Білім беру үдерісіне қатысушыларға психологиялық мәселелерді талдау мен шешуде, жаңа көзқарастарды қалыптастыруда және шешім қабылдауда көмек көрсету.

3. Дамытушылық (түзету) бағыт.

Оқуға ынталандыру, білімді, іскерлікті және дағдыны дамыту, сондай-ақ тәрбие мен мінез-құлықтағы қиындықтарды жеңу мақсатында жеке және топтық жұмыстар.

ППҚК мамандарының қызметі 5 әдістемелік бағыттарды қамтиды:

4. Психологиялық-педагогикалық білім беру.

Жеке және кәсіби өсуге ықпал ету, мұғалімдер мен ата-аналар арасында психологиялық-педагогикалық білімге деген қажеттілікті дамыту (семинарлар, лекциялар).

5. Ұйымдастыру-әдістемелік.

Білім беру ортасын бақылау, қолдау нәтижелерін талдау, ұсыныстар әзірлеу, инновациялық технологияларды зерделеу және оқытуды өткізу.

Направления деятельности специалистов СППС

1. Диагностическое.

Изучение индивидуальных особенностей, склонностей, потенциальных возможностей и выявление причин трудностей в обучении, развитии, социализации.

2. Консультативное.

Оказание помощи участникам образовательного процесса в анализе и решении психологических проблем, формировании новых установок и принятии решений.

3. Развивающее (коррекционное).

Индивидуальная и групповая работа по формированию мотивации к обучению, развитию знаний, умений и навыков, а также преодолению трудностей в воспитании и поведении.

Деятельность специалистов СППС включает 5 ключевых направлений работы с обучающимися и участниками образовательного процесса.

4. Психолого-педагогическое просвещение.

Содействие личностному и профессиональному росту, формирование потребности у педагогов и родителей в психолого-педагогических знаниях (семинары, лектории).

5. Организационно-метадическое.

Мониторинг образовательной среды, анализ результатов сопровождения, разработка рекомендаций, изучение инновационных технологий и проведение тренингов.

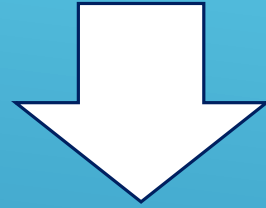
Психологиялық-педагогикалық қолдауды кім алады?

Психологиялық-педагогикалық қолдау білім алушылар, оның ішінде мынадай ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін жүзеге асырылады:

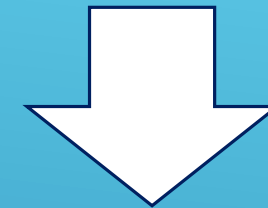
Мінез-құлық және эмоционалды проблемалар

Мінез-құлық және
эмоционалды проблемалары
бар, сондай-ақ қолайсыз
психологиялық факторлар.

Әлеуметтік және психологиялық кедергілер

Әлеуметтік-психологиялық,
экономикалық, тілдік және
мәдени сипаттағы кедергілері бар

Мүмкіндіктері шектеулі

Мүмкіндігі шектеулі балалар.

Психологиялық диагностика, кеңес беру және оқыту тек ата-аналардың немесе басқа заңды өкілдердің жазбаша келісімімен жүзеге асырылады.

Кому оказывается психолого-педагогическое сопровождение?

Сопровождение направлено на создание социальных и психолого-педагогических условий для успешного обучения, развития и социализации.

Поведенческие и эмоциональные проблемы

Обучающиеся с поведенческими и эмоциональными проблемами, а также неблагоприятными психологическими факторами.

Социально-психологические барьеры

Обучающиеся с барьерами социально-психологического, экономического, языкового и культурного характера.

Ограниченные возможности

Дети с ограниченными возможностями.

Психологическая диагностика, консультирование и тренинги проводятся только с письменного согласия родителей или иных законных представителей.

Мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған ерекше жағдайлар

Мүмкіндігі шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны мынадай әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасауды қамтиды.

Бағдарламаны бейімдеу

Жеке даму бағдарламаларын, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын жасау.

Бағалау тәсілдердің өзгеруі

Бағалау тәсілдері өзгерген кезде бақылау тапсырмалары мен бағалау өлшемшарттары білім алушының жеке мүмкіндіктері мен іске асырылатын оқу бағдарламасының мазмұны ескеріле отырып таңдалады.

Айнымалы әдістер

Тәрбие мен оқытудың вариативті, арнайы және альтернативті әдістерін қолдану (тапсырмалар көлемін, қысқа нұсқауларды азайту).

Материалдарды таңдау

Арнайы оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау және жеке оқу-әдістемелік кешендерді дайындау (Брайль, субтитрлері бар видео).

Кедергісіз орта

Кедергісіз орта құру және оқу кеңістігін бейімдеу (пандустар, тактильді жолдар, арнайы жабдықталған аумақ).

Специальные условия для детей с ограниченными возможностями

Содержание психолого-педагогического сопровождения для детей с ограниченными возможностями включает создание специальных социальных и психолого-педагогических условий.

Адаптация программ

Составление индивидуальных программ развития, учебных планов и программ.

Изменение оценивания

Изменение способов оценивания результатов обучения с учетом индивидуальных возможностей.

Вариативные методы

Использование вариативных, специальных и альтернативных методов воспитания и обучения (уменьшение объема заданий, короткие инструкции).

Подбор материалов

Подбор специальных учебников, пособий и подготовка индивидуальных учебных материалов (шрифт Брайля, видео с титрами).

Безбарьерная среда

Создание безбарьерной среды и адаптация места обучения (пандусы, тактильные дорожки, специально оборудованное место).

Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау екі кезеңнен тұрады:

Бірінші кезең

Басшы

ППҚК құру туралы бұйрық шығарады және оның құрамын бекітеді

Сынып жетекшілері

Педагог пен ата-ананың өзара іс-қимылын ұйымдастырады, баланың дамуының әлеуметтік жағдайын зерделейді, қолайлы эмоционалдық-психологиялық ахуал қалыптастыру үшін жағдай жасайды.

Педагогтер

Олар қызығушылықтар мен қажеттіліктерді анықтайды, әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін анықтайды, студенттерді әлеуметтік қорғау және көмек көрсету шараларын жасайды.

Басшының орынбасарлары

Білім беру қажеттіліктерін бағалау процесін ұйымдастырады, мамандар мен ата-аналардың өзара іс-қимылын реттейді, құжаттаманың жиналуын қадағалайды.

Педагог психологтар

Олар ерекше қажеттіліктерді бағалауға қатысады, жеке даму бағдарламаларын әзірлейді, консультативтік көмек пен психологиялық қолдау көрсетеді.

Психолого-педагогическое сопровождение в организациях образования состоит из двух этапов::

Первый этап

Руководитель

Издает приказ о создании СППС и утверждает его состав.

Классные руководители

Организуют взаимодействие педагогов и родителей, изучают социальную ситуацию развития ребенка, создают благоприятный эмоционально-психологический климат.

Социальные педагоги

Выявляют интересы и потребности, определяют задачи социально-педагогической работы, принимают меры по социальной защите и помощи обучающимся.

Заместители руководителя

Организуют процесс оценки образовательных потребностей, регулируют взаимодействие специалистов и родителей, контролируют сбор документации.

Педагоги-психологи

Участвуют в оценке особых потребностей, разрабатывают индивидуально-развивающие программы, оказывают консультативную помощь и психологическую поддержку.

Психологиялық-педагогикалық қолдаудың кезеңдері:

Екінші кезең

Ерекше білім беру қажеттіліктерді бағалау немесе ПМПК ұсынымдары негізінде жеке қолдау бағдарламасы бекітіледі және мамандандырылған көмекті жүзеге асыру басталады.

Негізгі әрекеттер

- **Басшы** психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламасын бекітеді.
- **Басшының орынбасарлары** қолдау процесін ұйымдастырады және бақылайды және жеке жоспарларды дайындауға қатысады. мүмкіндіктері шектеулі балаларды сыныптан тыс және бос уақыттағы іс-шараларға қосады.
- **Педагогтер** оқу бағдарламаларын бейімдейді, оқу үдерісін және жетістіктерді бағалауды жекелендіреді, эмоционалды жайлылық атмосферасын жасайды.

Мамандандырылған көмек

- **Арнайы педагогтар** жеке білім беру, түзету және дамыту бағдарламаларын әзірлейді және жүзеге асырады, мүмкіндігі шектеулі балалармен сабақтар жүргізеді.
- **Педагог-ассистенттер** мүмкіндігі шектеулі балаларға дербес оқу дағдыларын қалыптастырғанға дейін жеке қолдау көрсетеді (ПМПК ұсыныстары негізінде тағайындалады. ППҚҚ отырысының шешімімен педагог-ассистент бір тоқсанға тағайындалады. Педагог-ассистент көмегінің одан әрі қажеттілігін ПМПК айқындайды.

Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау барысында 1 (бір) арнайы педагогке мүмкіндігі шектеулі балалардың саны 12-14 баладан аспайды. Мектепке дейінгі жастағы балаларға кіші топтық және топтық сабақтың ұзақтығы 35-тен 45 минутқа дейінгі уақытты, мектеп жасындағыларға 45 минутты құрайды.

Этапы психолого-педагогического сопровождения:

Второй этап

На основе оценки потребностей или рекомендаций ПМПК утверждается индивидуальная программа сопровождения и начинается реализация специализированной помощи.

Ключевые действия

- **Руководитель** утверждает индивидуальную программу психолого-педагогического сопровождения.
- **Заместители руководителя** организуют и контролируют процесс сопровождения, участвуют в составлении индивидуальных планов.
- **Педагоги** выполняют адаптацию учебных программ, индивидуализируют процесс обучения и оценки достижений, создают атмосферу эмоционального комфорта.

Специализированная помощь

- **Специальные педагоги** разрабатывают и реализуют индивидуальные учебные, коррекционно-развивающие программы, проводят занятия с детьми с ограниченными возможностями.
- **Педагоги-ассистенты** оказывают индивидуальное сопровождение детям с ограниченными возможностями до формирования навыков самостоятельной учебной деятельности (назначаются на основании рекомендаций ПМПК).

На 1 (одного) специального педагога приходится не более 12-14 детей с ограниченными возможностями.
Продолжительность индивидуальных занятий для школьников составляет 30 минут.

Қорытынды

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау Қазақстандағы инклюзивті білім беруді дамытудың негізгі бағыты болып табылады. Ол жеке оқытуды қамтамасыз етеді, қолайлы оқу ортасын қалыптастырады және баланың жеке дамуына ықпал етеді.

Қазақстанның қазіргі білім беру мекемелері көмек көрсетудің арнайы үлгісінен жүйелік тәсілге біртіндеп көшуде, мұнда қолдау жалпы педагогикалық тәжірибенің бір бөлігіне айналады.

Болашақта инклюзивті білім берудің табысты болуы мамандардың кәсіби деңгейіне, педагогтардың ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істеуге дайындығына, отбасын тәрбиелеу мен білім беру үдерісіне тартуға байланысты болады. Психологиялық-педагогикалық қолдау тек қолдау түрі ретінде ғана емес, сонымен бірге ізгі және әділ қоғамды дамытудың негізі ретінде де қызмет етеді.

Заключение

Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями является ключевым направлением развития инклюзивного образования в Казахстане. Оно обеспечивает индивидуализацию обучения, способствует формированию комфортной образовательной среды и развитию личности ребёнка.

Современные образовательные учреждения Казахстана постепенно переходят от модели помощи «по необходимости» к **системному подходу**, когда сопровождение становится частью общей педагогической практики.

В будущем успех инклюзивного образования будет зависеть от **профессионализма специалистов, готовности педагогов к работе с детьми с ООП и участия семьи в процессе воспитания и обучения**. Психолого-педагогическое сопровождение при этом выступает не только как форма поддержки, но и как **фундамент формирования гуманного и справедливого общества**.